

Beleids- en Uitvoeringsplan
Nieuwkomersonderwijs 2026-2029

Piter Jelles
De Dyk

Inhoud

Inhoud	1
Inleiding.....	2
Schoolcontext	3
Visie op taal en taalleren	4
Visie op nieuwkomersonderwijs	5
Wanneer ben je een nieuwkomersleerling?.....	6
Doelstellingen 2026-2029	7
Aanmelding en intake.....	8
Faciliteiten voor nieuwkomersleerlingen.....	9
Begeleiding.....	11
Ondersteuning in de klas	12
Monitoring en evaluatie	14
Sociaal-emotionele ondersteuning	15
Samenwerking met ouders/verzorgers	17
Taken en verantwoordelijkheden.....	18
Meerjarenplanning 2026-2029	20
Jaarcyclus NT2	21
Evaluatie en borging	22
Slotverklaring	23
Bijlage 1: Ontheffing Tweede Vreemde Taal	24
Bijlage 2: Intake nieuwkomersleerling.....	25
Bijlage 3: faciliteitenpas	30

Inleiding

Taal is van ons allemaal en overal in de school

Piter Jelles De Dyk staat in een wijk waarin relatief veel leerlingen opgroeien met een risico op onderwijsachterstanden. Onderwijs in dergelijke wijken wordt gekenmerkt door uitdagingen zoals taalachterstanden, leerachterstanden en complexe thuissituaties. Deze factoren kunnen bijdragen aan kansenongelijkheid.

Een deel van onze leerlingen groeit op in een meertalige omgeving en beheerst het Nederlands bij instroom nog onvoldoende. Om deze leerlingen optimale ontwikkelingskansen te bieden, investeert De Dyk in taalondersteuning en een taalrijke leeromgeving.

Het aantal nieuwkomersleerlingen binnen het voortgezet onderwijs neemt landelijk toe. Tegelijkertijd blijkt uit onderzoeken van de Onderwijsinspectie dat de ondersteuning van nieuwkomersleerlingen vaak onvoldoende samenhang en regie kent. Daarom kiest De Dyk nadrukkelijk voor een schoolbrede en planmatige aanpak waarin begeleiding, monitoring en taalontwikkeling centraal staan.

Daarnaast sluit dit beleid aan bij de provinciale Routekaart ISK-VO Groningen. Deze routekaart beschrijft de gezamenlijke verantwoordelijkheid van ISK's en reguliere VO-scholen om nieuwkomersleerlingen succesvol te begeleiden naar passend vervolgonderwijs. Belangrijke uitgangspunten zijn onder meer de aanwezigheid van NT2-expertise, warme overdrachten, structurele begeleiding, monitoring en sociaal-emotionele ondersteuning.

Het doel van dit beleid is ervoor te zorgen dat nieuwkomersleerlingen de Nederlandse taal zo leren beheersen dat zij kunnen functioneren op hun eigen cognitieve niveau en gelijke kansen krijgen binnen het onderwijs.

Schoolcontext

De Dyk is een school waarin diversiteit dagelijks zichtbaar en voelbaar aanwezig is. Onze leerlingen brengen een grote verscheidenheid aan achtergronden, ervaringen, culturen en talen met zich mee. Deze verschillen vormen een waardevol onderdeel van onze schoolgemeenschap en dragen bij aan een rijke en inspirerende leeromgeving. Wij zien diversiteit niet als een uitdaging die overwonnen moet worden, maar als een kracht die leerlingen helpt om van én met elkaar te leren.

Een groot deel van onze leerlingen groeit op in een meertalige omgeving. Het spreken van meerdere talen biedt belangrijke voordelen. Meertaligheid kan bijdragen aan de cognitieve ontwikkeling, ondersteunt de vorming van een positieve identiteit en vergroot het begrip voor andere culturen en perspectieven. Op deze manier helpt het leerlingen om zich te ontwikkelen tot wereldburgers die openstaan voor de samenleving om hen heen.

Tegelijkertijd erkennen wij dat een beperkte beheersing van het Nederlands voor sommige leerlingen een belemmering kan vormen in hun schoolloopbaan. Wanneer leerlingen de taal nog onvoldoende beheersen, kan dit invloed hebben op het begrijpen van instructies, het verwerken van nieuwe lesstof en het verwerven van vakspecifieke taal. Ook kan het maken van toetsen meer inspanning vragen en kunnen sociale contacten met medeleerlingen of medewerkers minder vanzelfsprekend verlopen. Dit kan uiteindelijk gevolgen hebben voor het zelfvertrouwen en het welbevinden van een leerling.

Daarom besteden wij op De Dyk bewust en structureel aandacht aan taalontwikkeling. We stimuleren de groei van taalvaardigheid niet alleen tijdens de lessen, maar ook daarbuiten. Door een taalrijke leeromgeving te creëren en taalondersteuning te bieden waar nodig, werken we eraan dat iedere leerling zich optimaal kan ontwikkelen, actief kan deelnemen aan het onderwijs en met vertrouwen kan communiceren binnen en buiten de school.

Visie op taal en taalleren

Onze visie

"Taal is van ons allemaal en overal in de school."

Op De Dyk geloven we dat taal de sleutel is tot ontwikkeling, succes en verbinding.

Taal is niet uitsluitend het domein van de docent Nederlands. Iedere docent is taalondersteuner binnen zijn of haar vakgebied. Of leerlingen nu werken aan een geschiedenisopdracht, een technische tekening maken of een presentatie voorbereiden: taal speelt altijd een cruciale rol.

Voor NT2-leerlingen betekent dit dat taalontwikkeling niet alleen plaatsvindt tijdens begeleidingsmomenten, maar gedurende de hele schooldag.

Wij verbinden ons taalonderwijs aan de vier pijlers van De Dyk:

Keuze

Leerlingen kunnen pas goed kiezen wanneer zij taal begrijpen en effectief kunnen gebruiken.

Praktijk

Taal krijgt betekenis binnen realistische situaties, projecten, stages en praktijkvakken.

Structuur

Wij creëren een herkenbare taalomgeving door eenduidige begrippen, routines en formats te gebruiken.

Je wordt gezien

Iedere leerling krijgt ondersteuning die aansluit bij zijn of haar mogelijkheden en onderwijsbehoeften.

Visie op nieuwkomersonderwijs

Op De Dyk beschouwen wij meertaligheid als een waardevolle kracht. Wij geloven dat leerlingen hun thuistaal niet hoeven los te laten om succesvol Nederlands te leren. Integendeel: de taal die een leerling thuis spreekt, vormt een belangrijke basis voor verdere taalontwikkeling, cognitieve groei en het leren van nieuwe talen. Kennis, ervaringen en vaardigheden die in de thuistaal zijn opgebouwd, kunnen leerlingen ondersteunen bij het verwerven van het Nederlands en andere schoolse vaardigheden.

Wij streven ernaar dat leerlingen zich met al hun talen en culturele achtergronden gezien en gewaardeerd voelen. Door ruimte te geven aan meertaligheid dragen we bij aan een positief zelfbeeld, een gevoel van verbondenheid en een omgeving waarin verschillen worden gerespecteerd en benut. Dit sluit aan bij onze visie op inclusief onderwijs, waarin iedere leerling de kans krijgt om zich optimaal te ontwikkelen.

Binnen onze school werken we aan een leerklimaat waarin meertaligheid wordt gewaardeerd en waarin alle leerlingen zich welkom en erkend voelen. Daarbij hanteren wij hoge verwachtingen van leerlingen die Nederlands als tweede taal leren. Wij geloven dat deze leerlingen, met de juiste begeleiding en ondersteuning, in staat zijn dezelfde leerdoelen te bereiken als hun Nederlandstalige leeftijdsgenoten.

Onze ondersteuning is daarom niet alleen gericht op het verwerven van de Nederlandse taal, maar ook op het versterken van zelfstandigheid, zelfvertrouwen en actieve deelname aan het onderwijs. Nieuwkomersleerlingen nemen deel aan het reguliere onderwijsprogramma, zodat zij zowel taalvaardigheid als vakinhoudelijke kennis kunnen ontwikkelen in een betekenisvolle leeromgeving. Door deelname aan de reguliere lessen bevorderen we bovendien sociale integratie en de betrokkenheid bij de schoolgemeenschap.

Ons uitgangspunt is dat nieuwkomersleerlingen dezelfde ontwikkelkansen krijgen als hun Nederlandstalige leeftijdsgenoten. We streven ernaar om belemmeringen weg te nemen, talenten te benutten en iedere leerling de mogelijkheid te bieden om zich zowel op taalgebied als op persoonlijk en sociaal vlak optimaal te ontwikkelen.

Wanneer ben je een nieuwkomersleerling?

Voor de omschrijving van de nieuwkomersleerling sluiten wij aan bij de definitie van het College voor Toetsen en Examens.

Een nieuwkomersleerling is een leerling die ten hoogste zes jaar onderwijs in Nederland heeft gevolgd en voor wie Nederlands niet de moedertaal is. De Friese taal wordt hierin niet meegenomen.

Gedurende deze eerste zes jaar kan een leerling gebruikmaken van de wettelijke nieuwkomersfaciliteiten. Na deze periode vervallen de wettelijke faciliteiten. Indien de school dit noodzakelijk acht, kan aanvullende taalondersteuning of begeleiding worden voortgezet.

Nieuwkomersleerlingen kunnen instromen vanuit een Internationale Schakelklas (ISK), een taalschool, een reguliere basisschool of een andere onderwijsinstelling.

Doelstellingen 2026-2029

Gedurende de beleidsperiode werken wij aan zes centrale ambities.

Ambitie 1: Taalontwikkeling zichtbaar maken binnen alle vakken

In 2029:

- besteedt iedere vaksectie expliciet aandacht aan taalontwikkeling;
- is vaktaal zichtbaar opgenomen in lessen;
- gebruiken docenten passende taalsteun.

Ambitie 2: Woordenschatontwikkeling versterken

In 2029:

- wordt binnen begeleidingslessen structureel gewerkt aan woordenschat;
- beschikken leerlingen over vakspecifieke begrippenlijsten;
- wordt visuele ondersteuning schoolbreed toegepast.

Ambitie 3: Professionaliseren van docenten

In 2029:

- beschikken alle docenten over basiskennis van NT2;
- weten docenten welke faciliteiten beschikbaar zijn;
- passen docenten taalgerichte didactiek toe.

Ambitie 4: Verbeteren van monitoring

In 2029:

- worden alle nieuwkomersleerlingen minimaal twee keer per jaar besproken;
- zijn afspraken vastgelegd in SOMtoday;
- is er een doorgaande begeleidingslijn.

Ambitie 5: Vergroten van welbevinden

In 2029:

- voelen NT2-leerlingen zich veilig en gezien;
- is er aandacht voor sociaal-emotionele ontwikkeling;
- functioneren buddy's effectief.

Aanmelding en intake

Bij de aanmelding van een nieuwkomersleerling vindt een warme overdracht plaats, zodat de overstap naar De Dyk zo soepel mogelijk verloopt. Hierbij zijn, indien mogelijk, de leerling, ouders of verzorgers, de NT2-specialist en een vertegenwoordiger van de vorige school of ISK aanwezig. Tijdens de intake wordt uitgebreid stilgestaan bij het onderwijsverleden en de onderwijshistorie van de leerling, het schooladvies, de thuistaal en de ontwikkeling van de Nederlandse taalvaardigheid. Daarnaast wordt gekeken naar de leerbaarheid, de sociaal-emotionele ontwikkeling, eventuele ondersteuningsbehoeften, de aanwezigheid op school, de thuissituatie en de faciliteiten die nodig zijn om de leerling passend te begeleiden. De informatie die tijdens deze intake wordt verzameld, vormt de basis voor verdere begeleiding van de leerling.

De intake is tevens de warme overdracht.

Faciliteiten voor nieuwkomersleerlingen

Extra tijd

Nieuwkomersleerlingen hebben recht op extra tijd bij toetsen en examens wanneer de beheersing van het Nederlands hen belemmert in het laten zien van hun kennis en vaardigheden.

De extra tijd bedraagt maximaal 25% van de reguliere toetsduur en wordt toegekend conform de geldende regelgeving.

Woordenboek

De nieuwkomersleerling mag gedurende de eerste zes jaar van het volgen van onderwijs in Nederland gebruikmaken van:

- een papieren woordenboek Nederlands–thuis taal;
- een papieren woordenboek thuis taal–Nederlands;
- een papieren Nederlands woordenboek.

Het woordenboek mag worden gebruikt tijdens lessen, toetsen, schoolexamens en centrale examens voor zover de actuele examenvoorschriften dit toestaan.

De leerling is zelf verantwoordelijk voor het meebrengen van het woordenboek tijdens toetsmomenten.

Ontheffing voor moderne vreemde talen

Het leren van meerdere talen tegelijkertijd kan voor nieuwkomersleerlingen een extra belasting vormen. Daarom kan binnen de wettelijke mogelijkheden maatwerk worden toegepast met betrekking tot moderne vreemde talen.

De directie besluit, in overleg met leerling, ouders/verzorgers, mentor en NT2-specialist, of een ontheffing of aangepast programma wenselijk en mogelijk is.

Vrijgekomen uren kunnen worden ingezet voor extra taalondersteuning of andere onderwijsbehoeften.

Taal naar keuze

Nieuwkomersleerlingen kunnen onder voorwaarden examen doen in hun moedertaal of thuis taal.

Voor een aantal talen zijn landelijke examens beschikbaar. Daarnaast kan, binnen de geldende regelgeving, een andere taal als examenvak worden aangeboden via een schoolexamen.

Overige ondersteunende maatregelen

Afhankelijk van de onderwijsbehoefte kunnen aanvullende ondersteunende maatregelen worden ingezet, zoals:

- visuele ondersteuning bij instructies;
- vereenvoudiging van taalgebruik zonder verlaging van de leerdoelen;
- extra uitleg van vaktaal;
- begrippenlijsten;
- ondersteuning bij plannen en organiseren;
- extra begeleiding door de NT2-specialist.

Begeleiding

De nieuwkomersleerling komt, in aanmerking voor extra begeleiding van de NT2-specialist.

De begeleiding richt zich op verschillende aspecten van taalontwikkeling. Er wordt gewerkt aan het uitbreiden van de woordenschat, het versterken van schooltaal en vaktaal en het verbeteren van de lees- en schrijfvaardigheid. Hierbij is aandacht voor zowel mondelinge als schriftelijke taalvaardigheden, zodat leerlingen steeds beter in staat zijn om instructies te begrijpen, lesstof te verwerken en hun kennis en ideeën onder woorden te brengen.

Er wordt een plan opgesteld waarin doelen, onderwijsbehoeften, en evaluatiemomenten worden vastgelegd. De begeleiding wordt geregistreerd in een begeleidingsverslag in SOM. Echter is het mogelijk dat hier tijdens de begeleidingsperiode zo nu en dan vanaf geweken wordt doordat leerlingen tegen dingen aanlopen die op dat moment meer relevant zijn.

De extra begeleiding vindt individueel of in kleine groepjes plaats. Tijdens deze momenten is er altijd ruimte voor persoonlijke aandacht en een sociaal gesprek.

De precieze vorm van ondersteuning wordt afgestemd op de hulpvraag van de leerling en de signalen van mentor en vakdocenten.

De vakdocenten beschrijven in hun vakwerkplan hoe aandacht wordt besteed aan taalontwikkeling binnen het eigen vakgebied.

Ondersteuning in de klas

Taalontwikkeling is een gezamenlijke verantwoordelijkheid binnen De Dyk. Hoewel de NT2-specialist een belangrijke rol speelt in de begeleiding van leerlingen die Nederlands als tweede taal leren, zien wij taalonderwijs als een taak van alle docenten. Iedere les biedt immers kansen om taalvaardigheid verder te ontwikkelen. Taal is niet alleen een vak op zichzelf, maar ook het middel waarmee leerlingen kennis verwerven, opdrachten uitvoeren en communiceren met anderen.

Van docenten verwachten wij daarom dat zij bewust aandacht besteden aan taal in hun lessen. Dit begint met het gebruik van duidelijke, begrijpelijke taal en het geven van heldere instructies. Daarbij is het belangrijk dat docenten regelmatig controleren of leerlingen de uitleg daadwerkelijk hebben begrepen. Door actief vragen te stellen en leerlingen de gelegenheid te geven hun begrip te verwoorden, kunnen misverstanden tijdig worden signaleerd en weggenomen.

Daarnaast besteden docenten expliciet aandacht aan vaktaal en schooltaalgebruik. Veel nieuwkomersleerlingen beschikken over voldoende dagelijkse taalvaardigheden, maar ervaren uitdagingen bij het begrijpen en gebruiken van vakspecifieke begrippen. Door nieuwe begrippen bewust aan te bieden, toe te lichten en regelmatig terug te laten komen, ondersteunen docenten leerlingen bij het opbouwen van een stevige taalbasis binnen alle vakgebieden.

Om het leren toegankelijker te maken, wordt waar mogelijk gebruikgemaakt van visuele ondersteuning. Afbeeldingen, schema's, grafieken, modellen, stappenplannen en voorbeeldopdrachten helpen leerlingen om nieuwe informatie beter te begrijpen en verbanden te leggen tussen taal en inhoud. Deze hulpmiddelen maken abstracte begrippen concreter en ondersteunen leerlingen bij het verwerken van lesstof.

Wij stimuleren bovendien dat leerlingen actief deelnemen aan de les en voldoende gelegenheid krijgen om taal te gebruiken. Door gesprekken, samenwerkingsopdrachten en interactieve werkvormen worden leerlingen uitgenodigd om hun gedachten onder woorden te brengen, vragen te stellen en nieuwe taal in betekenisvolle situaties te oefenen. Een actieve taalrol draagt bij aan een snellere en diepere taalontwikkeling.

Wij zien de thuistaal van leerlingen als een waardevolle kracht bij het leren en niet als een belemmering. Leerlingen brengen een rijk taalkundig repertoire mee dat kan bijdragen aan het begrijpen, verwerken en onthouden van nieuwe leerstof. Daarom stimuleren wij, waar passend, het functioneel inzetten van de thuistaal tijdens het leerproces. Leerlingen mogen bijvoorbeeld nieuwe begrippen eerst in hun thuistaal verkennen, aantekeningen maken in meerdere talen of samenwerken met klasgenoten om complexe lesstof te bespreken. Door aan te sluiten bij de talen die leerlingen al beheersen, kunnen zij nieuwe kennis gemakkelijker koppelen aan bestaande kennis en groeit zowel hun taalontwikkeling als hun begrip van de lesinhoud. Tegelijkertijd draagt het erkennen en waarderen van de thuistaal bij aan een positief zelfbeeld, een gevoel van inclusie en een veilig leerklimaat waarin meertaligheid zichtbaar en gewaardeerd wordt.

Tegelijkertijd hebben wij oog voor de uitdagingen die het leren van een nieuwe taal met zich mee kan brengen. Sommige leerlingen ervaren taal- of spreeschaamte en kunnen onzeker zijn over het maken van fouten. Daarom streven wij naar een veilig pedagogisch klimaat waarin fouten maken wordt gezien als een natuurlijk onderdeel van het leerproces. Docenten tonen begrip, stimuleren een positieve houding ten opzichte van leren en moedigen leerlingen aan om met vertrouwen deel te nemen aan gesprekken en klassikale activiteiten.

Tot slot wijzen docenten leerlingen actief op beschikbare hulpmiddelen die hun taal- en leerontwikkeling kunnen ondersteunen. Denk hierbij aan woordenlijsten, digitale woordenboeken, vertaalhulpmiddelen, voorleesfuncties, stappenplannen en andere ondersteunende materialen. Door leerlingen te leren hoe zij deze hulpmiddelen effectief kunnen inzetten, vergroten we hun zelfstandigheid en hun vermogen om verantwoordelijkheid te nemen voor hun eigen leerproces.

Op deze manier creëren wij samen een taalrijke leeromgeving waarin nieuwkomersleerlingen de ondersteuning krijgen die zij nodig hebben om succesvol deel te nemen aan het onderwijs en zich optimaal te ontwikkelen.

Monitoring en evaluatie

De taalontwikkeling van nieuwkomersleerlingen wordt systematisch gevolgd met behulp van DIA, methodetoetsen en ERK-richtlijnen.

De NT2-specialist evalueert samen met de leerling, mentor en betrokken docenten minimaal twee keer per schooljaar de voortgang.

Hierbij wordt gekeken naar:

- mondelinge taalvaardigheid;
- luistervaardigheid;
- leesvaardigheid;
- schrijfvaardigheid;
- taalontwikkeling binnen vakken;
- sociaal functioneren op school;
- vakresultaten;
- welzijn.

Bevindingen en afspraken worden vastgelegd in SOMtoday.

Sociaal-emotionele ondersteuning

Taalverwerving staat niet los van de persoonlijke ontwikkeling van een leerling. Het leren van een nieuwe taal hangt nauw samen met identiteitsvorming, sociale participatie en het vinden van een plek binnen de school en de samenleving. Voor veel nieuwkomersleerlingen speelt daarnaast mee dat zij ervaring hebben met migratie, een verhuizing naar een nieuwe omgeving of het moeten wennen aan andere culturele normen en verwachtingen. Deze ervaringen kunnen van invloed zijn op het welbevinden en het leerproces van leerlingen.

Daarom vinden wij het belangrijk om niet alleen aandacht te besteden aan taalontwikkeling, maar ook aan de sociaal-emotionele ontwikkeling van onze leerlingen. Een gevoel van veiligheid vormt hierbij de basis. Leerlingen moeten zich gezien, gehoord en geaccepteerd voelen om zich optimaal te kunnen ontwikkelen. Binnen De Dyk streven we naar een schoolklimaat waarin iedere leerling zichzelf kan zijn en waarin verschillen worden gerespecteerd en gewaardeerd.

Inclusie speelt daarin een belangrijke rol. Wij willen dat alle leerlingen, ongeacht hun taalachtergrond, cultuur of afkomst, volwaardig deel uitmaken van de schoolgemeenschap. Door ontmoetingen tussen leerlingen te stimuleren en actief aandacht te besteden aan culturele diversiteit, bevorderen wij wederzijds begrip en respect. We zien de verschillende achtergronden van onze leerlingen als een verrijking van de school en als een kans om van elkaar te leren.

Ook besteden wij gericht aandacht aan het opbouwen van sociale contacten. Vriendschappen en positieve relaties met medeleerlingen dragen bij aan het welbevinden, de taalontwikkeling en het gevoel van verbondenheid met de school. Daarnaast werken we aan het versterken van het zelfvertrouwen van leerlingen, zodat zij zich veilig voelen om vragen te stellen, fouten te maken en actief deel te nemen aan lessen en sociale activiteiten.

Naast deze sociaal-emotionele aspecten ondersteunen wij leerlingen bij het ontwikkelen van schoolse vaardigheden. Denk hierbij aan het begrijpen van schoolregels en routines, het plannen van werkzaamheden, het samenwerken met anderen en het zelfstandig organiseren van schooltaken. Deze vaardigheden helpen leerlingen om hun weg te vinden binnen het onderwijs en vergroten hun kansen op schoolsucces.

Om nieuwe leerlingen een warm welkom te bieden en hen sneller wegwijs te maken binnen de school, krijgt iedere nieuwe nieuwkomersleerling, die later in het schooljaar instroomt, gedurende de eerste periode een buddy toegewezen. Deze medeleerling ondersteunt bij praktische vragen, helpt bij het leggen van contacten en draagt bij aan een gevoel van verbondenheid en veiligheid.

Het welzijn en de ontwikkeling van nieuwkomersleerlingen worden nauwlettend gevolgd door de NT2-specialist, de mentor en de zorgcoördinator. Zij werken samen om zicht te houden op zowel de cognitieve als de sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerling.

Waar nodig stemmen zij ondersteuning af en zorgen zij ervoor dat leerlingen de begeleiding krijgen die nodig is om zich zowel persoonlijk als op school succesvol te kunnen ontwikkelen.

Samenwerking met ouders/verzorgers

De Dyk beschouwt ouders als belangrijke partners in de begeleiding en ontwikkeling van hun kind. Daarom streven wij naar laagdrempelig contact, duidelijke communicatie en een relatie die is gebaseerd op wederzijds vertrouwen. Wanneer taal een belemmering vormt in de communicatie, kan gebruik worden gemaakt van vertaalapps, tolken of schriftelijke vertalingen om een goede afstemming te waarborgen.

Ouders worden actief betrokken bij de intake, voortgangsgesprekken en de schoolloopbaanbegeleiding van hun kind. Op deze manier werken school en ouders samen aan een optimale ontwikkeling en een succesvolle schoolloopbaan van de leerling.

Taken en verantwoordelijkheden

De NT2-specialist:

- heeft een overzicht van alle leerlingen met een NT2-status;
- actualiseert dit overzicht wanneer nodig;
- controleert in SOMtoday de startdatum van het onderwijs in Nederland;
- is samen met de directie verantwoordelijk voor de uitvoering en doorontwikkeling van het NT2-beleid;
- vervult binnen De Dyk de rol van nieuwkomerscoach;
- voert intakegesprekken;
- stelt waar nodig een handelingsplan op;
- begeleidt NT2-leerlingen;
- monitort de taalontwikkeling;
- ondersteunt docenten bij vragen over NT2 en taalgericht vakonderwijs;
- onderhoudt waar nodig contact met ouders/verzorgers;
- stimuleert deskundigheidsbevordering op het gebied van NT2;
- legt doelen, begeleiding en evaluaties vast in SOMtoday;
- evalueert jaarlijks samen met de directie het NT2-beleid.

De zorgcoördinator:

- geeft bij de inschrijving van nieuwe leerlingen door aan de administratie dat een leerling een nieuwkomer is, met als gevolg dat de administratie een aantekening in SOM zet;
- denkt mee over ondersteuningsbehoeften van leerlingen;
- stemt waar nodig af met externe instanties;
- ondersteunt mentor en NT2-specialist bij complexe ondersteuningsvragen.
- bepaalt de plaatsing van de leerling;

De directie:

- beslist of De Dyk op dat moment de meest passende onderwijsplek is voor de leerling;
- faciliteert de uitvoering van het nieuwkomersbeleid;
- ondersteunt deskundigheidsbevordering op het gebied van NT2;
- evalueert jaarlijks samen met de NT2-specialist het nieuwkomersbeleid.

De mentor:

- is eerste aanspreekpunt voor leerling, ouders/verzorgers en vakdocenten;
- zorgt bij tussentijdse instroom voor een maatje/buddy;
- laat de leerling indien nodig deelnemen aan extra mentoruren;
- monitort de leerresultaten;
- bespreekt periodiek het welbevinden;
- onderhoudt contact met ouders/verzorgers;
- stemt waar nodig af met de NT2-specialist;

- ondersteunt de leerling bij schoolse vaardigheden;
- signaleert taalproblemen en meldt deze bij de NT2-specialist.

De vakdocent:

- biedt indien nodig extra ondersteuning in de les;
- helpt de leerling gebruik te maken van toegekende faciliteiten;
- past taalgerichte didactiek toe binnen het eigen vakgebied;
- controleert of instructies en opdrachten zijn begrepen;
- biedt waar mogelijk visuele ondersteuning;
- signaleert wanneer een leerling vast dreigt te lopen;
- bespreekt indien nodig toetsen individueel na;
- ondersteunt door positief te bevestigen, aan te vullen en te herformuleren;
- is zich bewust van taal- en spreeschaamte;
- stimuleert actieve taalproductie in een veilige leeromgeving;

Meerjarenplanning 2026-2029

Schooljaar 2026-2027

Focus: Basis op orde

- Overzicht nieuwkomersleerlingen actualiseren.
- Nieuwkomersbeleid schrijven en delen met het team.
- Docenten meenemen in de kennis over nieuwkomers.
- Meertaligheid op De Dyk zichtbaar maken.

Schooljaar 2027-2028

Focus: Verankering

- Vakspecifieke begrippenlijsten ontwikkelen.
- Meertaligheid is zichtbaar in de school en wordt door docenten gezien en gebruikt als meerwaarde voor leren, participatie en ontwikkeling van leerlingen.
- Woordenschataanpak ontwikkelen.

Schooljaar 2028-2029

Focus: Borging

- Evaluatie van alle ingezette maatregelen.
- Taalsteun is zichtbaar in alle vakken.

Jaarcyclus NT2

Augustus – September

- Inventarisatie nieuwkomersleerlingen
- Intakegesprekken
- Overdrachten verwerken

Oktober – November

- Eerste voortgangsbespreking
- Analyse resultaten

Januari – Februari

- Tussenevaluatie begeleiding
- Bijstellen ondersteuning

April – Mei

- Tweede monitoring
- Voorbereiden overgang volgend leerjaar

Juni – Juli

- Evaluatie beleid
- Overdracht nieuwe mentor
- Vaststellen verbeterpunten

Evaluatie en borging

Om de kwaliteit en effectiviteit van het nieuwkomersonderwijs te waarborgen, wordt het beleid jaarlijks geëvalueerd door de directie en de nieuwkomerscoördinator/NT2-specialist. Deze evaluatie heeft als doel om inzicht te krijgen in de opbrengsten van het onderwijsaanbod, de geboden ondersteuning en de mate waarin leerlingen zich optimaal kunnen ontwikkelen binnen hun mogelijkheden.

- Tijdens de evaluatie wordt onder andere gekeken naar:
- de leerprestaties en onderwijsresultaten van nieuwkomersleerlingen;
- de voortgang van de Nederlandse taalontwikkeling;
- de sociaal-emotionele ontwikkeling en het welbevinden van leerlingen;
- ervaringen en tevredenheid van leerlingen;
- de inzet en effectiviteit van geboden faciliteiten en ondersteuning;
- ervaringen van docenten, mentoren en ondersteunend personeel;
- de samenwerking met externe partners;
- ontwikkelingen vanuit wet- en regelgeving, de Inspectie van het Onderwijs en LOWAN;
- nieuwe wetenschappelijke inzichten en bewezen effectieve werkwijzen binnen het nieuwkomersonderwijs.

De uitkomsten van de evaluatie worden gebruikt om het beleid en de uitvoering waar nodig bij te stellen. Eventuele verbeterpunten worden opgenomen in de jaarplanning en vertaald naar concrete acties voor het volgende schooljaar.

Door middel van deze structurele evaluatie en borging blijft De Dyk werken aan een inclusieve en taalrijke onderwijsomgeving waarin meertaligheid wordt gezien als een kracht en waarin nieuwkomersleerlingen de ondersteuning krijgen die zij nodig hebben om onderwijs te volgen op hun eigen cognitieve niveau en succesvol deel te nemen aan de schoolgemeenschap.

Slotverklaring

De Dyk wil een school zijn waar iedere leerling wordt gezien, ongeacht taalachtergrond, herkomst of onderwijsroute. Door meertaligheid te waarderen, taalontwikkeling schoolbreed te stimuleren en ondersteuning planmatig vorm te geven, creëren wij de voorwaarden waaronder nieuwkomersleerlingen succesvol kunnen leren, participeren en doorgroeien naar hun maximale potentieel.

Bijlage 1: Ontheffing Tweede Vreemde Taal

(NT2-leerling vmbo/havo) Toestemming wettelijk vertegenwoordigers

Naam leerling: _____

Geboortedatum: _____

Leerjaar: _____

School: De Dyk Leeuwarden

Geachte ouder(s)/verzorger(s),

Uw kind volgt het onderwijs in Nederland als **NT2-leerling** (Nederlands als tweede taal). Voor sommige NT2-leerlingen kan het wenselijk zijn om ontheffing te krijgen voor het vak **tweede vreemde taal** (bijvoorbeeld Frans of Duits).

Het leren van meerdere talen tegelijk kan voor NT2-leerlingen een te grote belasting vormen. Om voldoende tijd en ruimte te geven aan het leren van het Nederlands, kan de school – in overleg met ouders/verzorgers en begeleiders – besluiten om het vak tweede vreemde taal te laten vervallen.

Verklaring wettelijk vertegenwoordigers:

Ondergetekende verklaart hierbij:

- In te stemmen met deze ontheffing, met het oog op de taalontwikkeling in het Nederlands.
- Te begrijpen dat dit vak op een later tijdstip niet meer gekozen kan worden.
- Te begrijpen dat deze ontheffing geen gevolgen heeft voor de geldigheid van het diploma.

Naam: _____

Handtekening: _____

Datum: _____

Voor intern gebruik (in te vullen door school)

Motivatatie en betrokken partijen (zoals examensecretaris, NT2-specialist, zorgcoördinator):

Naam verantwoordelijke medewerker: _____

Functie: _____

Handtekening: _____

Datum: _____

Bijlage 2: Intake nieuwkomersleerling

Naam leerling:

Datum:

Schoolloopbaan	
Aantal jaren onderwijs in het land van herkomst	
Laatst genoten onderwijsniveau in eigen land	
Was de leerling bij binnenkomst reeds gealfabetiseerd in het Latijns schrift?	☐ ja ☐ nee
Datum start scholing in Nederland	
Startdatum huidige ISK	
Is er een diploma aanwezig?	☐ ja ☐ nee
- Indien ja: heeft er een diplomawaardering plaatsgevonden?	☐ ja ☐ nee
- Indien ja: op welk niveau is het diploma gewaardeerd?	
Zijn er wat dit betreft bijzonderheden te vermelden?	☐ ja ☐ nee
Toelichting	
Heeft de leerling speciale ondersteuningsbehoeften?	☐ ja ☐ nee
Toelichting	
Heeft de leerling ernstige en/of langdurige leerproblemen?	☐ ja ☐ nee
Toelichting	

Sociaal-emotioneel welbevinden		
Heeft de leerling ernstige en/of langdurige sociale en/of emotionele problemen zoals die bijvoorbeeld voortkomen uit traumatische ervaringen, ADHD, PDD-NOS, en dergelijke?	☐ ja	☐ nee
Indien ja: heeft de leerling hiervoor deskundige hulp ontvangen?	☐ ja	☐ nee
Indien ja: heeft de leerling wat dit betreft speciale ondersteuningsbehoeften?	☐ ja	☐ nee
Toelichting:		

Gezondheid		
Heeft de leerling ernstige en/of langdurige gezondheidsproblemen? Denk aan problemen met zicht of gehoor, (chronische) ziekte, lichamelijke klachten, alcohol- en of drugsgebruik, en dergelijke?	☐ ja	☐ nee
Indien ja: heeft de leerling hiervoor deskundige hulp ontvangen?	☐ ja	☐ nee
Indien ja: heeft de leerling wat dit betreft speciale ondersteuningsbehoeften?	☐ ja	☐ nee
Toelichting:		

Woon- en thuissituatie		
Wat is de woonsituatie? ☐ AZC ☐ POL ☐ GLO ☐ Anders, namelijk:		
Zijn er bijzonderheden te vermelden met betrekking tot de thuissituatie?	☐ ja	☐ nee
Toelichting:		

Korte typering van de leerling

Vaardigheden								
	Deelaspecten	Observatiepunten	Evaluatie				Toelichting	
Cognitieve vaardigheden	Concentratie en aandacht	▪ Richt aandacht met (minimum aan) aanwijzingen	+	+/-	-	?		
		▪ Houdt aandacht vast bij het uitvoeren van taak	+	+/-	-	?		
		▪ Toont selectieve aandacht bij uitvoeren van taak	+	+/-	-	?		
	Geheugen	▪ Nieuwe kennis en informatie bekijft na minimum aan herhaling	+	+/-	-	?		
		▪ Heeft een goed verbaal geheugen	+	+/-	-	?		
		▪ Heeft een goed visueel geheugen	+	+/-	-	?		
	Zelfregulatie, plannen, monitoring	▪ Werkt naar einddoel toe/werkt doelgericht	+	+/-	-	?		
		▪ Kan leerproces (of taak) plannen en monitoren	+	+/-	-	?		
		▪ Werkt netjes en nauwkeurig	+	+/-	-	?		
		▪ Controleert eigen werk zorgvuldig	+	+/-	-	?		
		▪ Kan kritisch reflecteren op het eigen leerproces	+	+/-	-	?		
		▪ Reageert op en maakt gebruik van feedback	+	+/-	-	?		
Sociaal-emotionele vaardigheden	Zelfvertrouwen	▪ Heeft zelfvertrouwen bij schooltaken en in lessituaties	+	+/-	-	?		
		▪ Komt voor zichzelf en eigen oordeel op.	+	+/-	-	?		
	Omgang	▪ Neemt initiatief tot contact met leeftijdsgenoten	+	+/-	-	?		
		▪ Kan goed samenwerken met docent en medeleerlingen	+	+/-	-	?		
		▪ Kan zich verbaal en non-verbaal uiten	+	+/-	-	?		
		▪ Houdt zich aan de binnen school geldende omgangsvormen	+	+/-	-	?		
		▪ Is in staat om te reflecteren op het eigen gedrag	+	+/-	-	?		
		▪ Kan goed omgaan met conflicten en toont probleemoplossend vermogen	+	+/-	-	?		
		▪ Kan zich aanpassen aan wisselingen in omgeving, taken of klassensituatie	+	+/-	-	?		
Werkho	Zelfstandigheid	▪ Vraagt om hulp wanneer nodig	+	+/-	-	?		

Vaardigheden								
Deelaspecten		Observatiepunten	Evaluatie				Toelichting	
		▪ Kan met minimum aan structuur/ondersteuning opdrachten uitvoeren	+	+/-	-	?		
		▪ Toont initiatief met betrekking tot het eigen leerproces	+	+/-	-	?		
	Motivatie	▪ Houdt vol bij moeilijke taken, toont doorzettingsvermogen	+	+/-	-	?		
		▪ Lijkt graag naar school te gaan	+	+/-	-	?		
		▪ Is alleen met vermelden van reden afwezig van school	+	+/-	-	?		
		▪ Heeft een wens of doel voor de toekomst	+	+/-	-	?		
		▪ Heeft een goede huiswerkattitude	+	+/-	-	?		
		▪ Toont zich nieuwsgierig en leergierig	+	+/-	-	?		
Schoolse vaardigheden	Instructiegevoelheid	▪ Profiteert van algemene instructie	+	+/-	-	?		
	Transfer en generalisatie	▪ Past geleerde (instructie) toe binnen de opdracht	+	+/-	-	?		
		▪ Past geleerde toe in nieuwe opdracht/andere situatie	+	+/-	-	?		
	Leer/werktempo	▪ Kan lesstof verwerken (voltooien) binnen gestelde lestijd of lesperiode	+	+/-	-	?		
		▪ Verwerft nieuwe kennis binnen tijd van lesprogramma (lessenreeks)	+	+/-	-	?		
	Studievaardigheden	▪ Kan gebruikmaken van hulpmiddelen (woordenboeken, internet, etc.)	+	+/-	-	?		
		▪ Kan grafieken, schema's, tabellen en kaarten 'lezen'	+	+/-	-	?		

DEEL B | IN TE VULLEN DOOR/MET DE LEERLING

Thuis

Met wie woon je in huis?	
Welke taal spreek je thuis?	
Waar heb je een plek om te leren?	

Hobby's

Wat zijn jouw hobby's?	
Hoe vaak doe je dat?	

Op school

Vind je het leuk op school?	
Welk vak vind je het leukst?	
Welk vak vind je moeilijk?	
Wat wil je leren op school?	
Heb je veel vrienden op school?	
Welke taal spreek je met vrienden?	

Beroep

Wat wil je later worden?	
Wat moet je dan doen?	

Bijlage 3: faciliteitenpas

Faciliteitenpas NT2

De Dyk®

Naam: _____

Klas: _____

Mentor: _____

Geldig van: _____ tot _____

Handtekening school:

De leerling heeft recht op de volgende faciliteiten:

- ☐ Extra tijd bij toetsen/opdrachten
- ☐ Gebruik van woordenboek (NL / eigen taal)
- ☐ Visuele ondersteuning, in samenspraak met de docent (schema's, afbeeldingen).
- ☐ Gebruik van woordenlijst / vaktaaloverzicht, in samenspraak met de docent.
- ☐ Extra uitleg / verlengde instructie
- ☐ Voorlezen van teksten met behulp van het programma 'Alinea', m.u.v. de talen.
- ☐ Gebruik van digitale hulpmiddelen (bijv. een vertaalapp)
- ☐ Anders: _____